

Dr. FARAGÓ JÓZSEF**MAGYARDÉCSEI BÖLCSÓDALOK**

A bölcsődal vagy altatódal mostanáig folklórunknak is, folklórkutatásunknak is egyik szerény hamupipókéje volt: rövid terjedelme, egyszerű szövege és dallama, csak anyát és kisgyermekét érintő csendes, bensőséges élete miatt a népi kultúrában sohasem tűnt ki, s ezért a gyűjtők sem nagyon kapdostak utána. Bizonyára ez az oka annak, hogy önálló bölcsődal-gyűjteményünk vagy összesítő kiadványunk egyáltalán nincs; leggazdagabb népköltési gyűjteményeinkben is csak ritkán találunk egy-egy pici bölcsődal-fejezetet, a gyűjtők nagy többsége ugyanis egészen megfélekezett róla. A kutatás mai állapotát elég jól jellemzi az a tény, hogy a legátfogóbb magyar népdalválogatás élén a bölcsődalt 16 szövegpélda képviseli.¹

1

A Beszterce—Naszód megyei Magyardécsén (r. Cireșoaia), amely az utóbbi hét évben, sorozatos gyűjtőutaimon, folklórunk egyik kimeríthetetlen kincsesbányájának bizonyult, az 1970. dec. 31—1971. január 4. közötti napokban igyekeztem felmérni a bölcsődalok helyi repertoárját. Munkámba a besztercei 2. sz. líceum néhány otthon szünidőző diákját, a *Fiatal szívvel* irodalmi kör tagjait is bekapcsoltam; vezető tanáruk Horváth Pál, egyik kedves egyetemi tanítványom. A diákok közül ezúttal Balla Tamás, Daróczi János, Dénes Jenő, Joó Ferenc, Joó Katalin, Joó Tamás, Kerekes János és Nagy Gyöngyi segítségét élveztem.

Gyűjtőtársaim a falut egymás közt felosztva és végigjárva, a 8 éves gyermekektől fölfelé mindenkit kikérdeztek, akit otthon találtak. A kérdezettek megoszlása életkor és nem szerint az alábbi arányokat mutatta:

Életkor	Nő	Férfi	Összesen
8–15 éves	192	172	364
16–30 éves	248	202	450
31–50 éves	247	206	453
50 év fölött	310	233	543
Összesen	997	813	1810

Amint látjuk, a kérdezettek közt a nők a férfiakkal szemben csaknem egyötödös többségben voltak (997:813); ez a kis eltolódás bizonyosan kutatásunk javára szolgálhatott, mert amint látni fogjuk, a bölcső-

¹ Ortutay Gyula — Katona Imre: *Magyar népdalok*. Bp. 1970, I. 97—104.

dal inkább női, mint férfiműfaj. Életkor szerint négy rovatot állapítottunk meg: a 8—15 éves gyermekek, a 16—30 éves fiatalok, a 31—50 éves idősök és az 50 éven túli öregek korcsoportját. A csoportok tagjainak létszáma, a gyermekektől az öregek felé haladva, egyenletes növekedést mutat. Mivel Magyardécse összlakossága 2000 lélek körül mozog, felmérésünk (1810 személy kikérdezése révén, a 8 év alatti kicsinyeket leszámítva) gyakorlatilag az egész falut átfogta; így adataink magyardécsei viszonylatban abszolút érvényűek.

Felmérésünk tárgya: az 1810 kikérdezett lakos fejenként hány bölcsődalt tud. Az eredmény a következő:

Életkor	Nem tud		Egyet tud		Kettőt tud		Hármat tud		Négyet tud	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi
8–15	160	161	30	10	1	1	–	–	1	–
16–30	172	178	71	24	4	–	1	–	–	–
31–50	187	184	52	20	6	2	1	–	1	–
50–	225	199	74	32	8	2	1	–	2	–
Összesen	744	722	227	86	19	5	3	–	4	–
	1466 = 81%		313 = 17,3%		31 = 1,7%					

Az adatok leolvasásához fogva, számunkra nagy meglepetés az első rovat tanulsága: 1810 kikérdezett lakos közül 1466, vagyis 81% egyetlen bölcsődalt sem tud! A bölcsődal tehát a folklórnak korántsem általánosan ismert, hanem eléggé ritka műfaja: átlagban öt embernél kell érdeklődnünk, amíg egy bölcsődalt hallhatunk. A folklór élete szempontjából ez azt jelenti, hogy öt magyardécsei család közül négyben a gyermekek bölcsődal nélkül nevelkednek. Sőt, mivel a műfaj aktív énekesei túlnyomórészt az édesanyák, általában a nők szoktak lenni, következésképp a férfiak tudását passzívnak tekinthetjük: csak minden tizedik családban szokott a bölcsődal fölcsendülni.

A bölcsődalt nem tudó nők és férfiak száma, az öregek kivételével, mindenik korcsoportban szinte-szinte azonos. Reálisabb és plasztikusabb lesz azonban a kép, ha abszolút számok helyett százalékokban mutatjuk ki, hogy az összes kérdezettek hányadrésze *nem tud* bölcsődalt, ugyancsak életkor és nem szerint tagolva:

Életkor	Nő	Férfi
8–15	83,3%	93,6%
16–30	69,3%	88,2%
31–50	75,7%	89,3%
50–	72,5%	85,8%
Átlag	75%	89%

Ez a táblázat két nagyon fontos tanulsággal szolgál:

a) Míg a kérdezett nőknek átlag 75%-a, addig a férfiaknak már átlag 89%-a nem ismer bölcsődalt. Tagadásról állításra térve: a nőknek

átlag 25%-a, a férfiaknak csak 11%-a, más szóval minden tíz nő közül kettő-három, minden tíz férfi közül csak egy tud bölcsődalt. Kétségtelen tehát, hogy a bölcsődal elsősorban női, nem pedig férfiműfaj; ismerői és fenntartói elsősorban a nők, csak másodsorban a férfiak. A korcsoportok adatai külön-külön is kivétel nélkül ezt az általános szabályt erősítik: nincs egy olyan korcsoport sem, amelyben a bölcsődalt ismerő nők ne volnának 10—19%-os fölényben a férfiakkal szemben.

b) Eltekintve a 16—30 éves nők (vagyis a mostani „aktív” édesanyák) rendhagyó tudásától, a bölcsődalok nemismerőinek aránya az életkor előrehaladtával a nőknél is, a férfiaknál is kivétel nélkül fokozatosan csökken. Az érem másik oldala felől: a bölcsődalok ismerőinek aránya az életkorral együtt növekszik; az idősebbek közül aránylag többen tudnak bölcsődalt, mint a fiatalok közül; a bölcsődalt nem tudó fiatalok egy része bölcsődalt tudó idősebbé válik. Vagyis a bölcsődal inkább az idősebbek, mint a fiatalabbak műfaja; ismerői és fenntartói inkább az idősek, mint a fiatalok.

Folytatva az adatok leolvasását, a kérdezettek 81%-ával szemben mindössze 19%, vagyis 344 személy az, aki bölcsődalt tud. Ők kimutatásunkban repertoárjuk mennyisége szerint tovább tagolódnak: túlnyomó többségük, vagyis 313 személy csak egy bölcsődalt ismer, 31 személy pedig többet (kettőt, hármat, illetőleg négyet). Az utóbbi kategória mennyiségileg oly csekély (az előbbinek egytizede, a kérdezetteknek mindössze 1,7%-a), hogy szinte elhanyagolható volna, ám pont ezért újabb fontos tanulságot kínál: a személyi repertoár túlnyomórészt egyetlen bölcsődal szokott lenni — Magyardecsen a bölcsődal tudói közt csak minden tizedik, az összes kérdezettek sorában csak szinte minden hatvanadik esetben haladja meg az egyet.

Végezzünk hát előbb ezzel a kis rovattal, kiemelve az eddigiekhez illeszkedő, azokat megerősítő tanulságokat. a) Mindenik korcsoportban több a nő, mint a férfi, sőt a három vagy négy bölcsődalt tudók számoszlopában a férfiak teljesen eltűnnek. Vagyis a nők a bölcsődalok ismeretében nemcsak számarányukkal, hanem repertoárjuk terjedelmével is a férfiak előtt járnak. b) A több bölcsődal ismerőinek száma négy számoszlop közül háromban az életkorral együtt növekszik, egyben változatlan, és sehol sem csökken, vagyis egynél több bölcsődalt sokkal inkább az öregek, mint a fiatalok tudnak. Ez a különbség úgy adódik, hogy az egy bölcsődalt ismerő fiatalok közül néhányan idősebb korukban több bölcsődalt is elsajátítanak. c) Szemmel látható, hogy a repertoár növekedésével birtokosainak száma rohamosan csökken: míg egy bölcsődalt 313, addig kettőt 24, hármat és négyet már csak 3, illetőleg 4 ember tud a faluban. d) Végül Magyardecsen az egyéni repertoár maximuma rendkívül alacsony: a nőknél négy, a férfiaknál csak két bölcsődaltig terjed.

Így érkeztünk kimutatásunknak folklorisztikailag legfontosabb rovatához: az összes kérdezettek 17,3%-ához, az egy-egy bölcsődalt ismerő 313 személyhez. A számarányok érdekes kérdést sugallnak: vajon a repertoár a bölcsődalok ismerőinek túlnyomó többségénél miért korlátozódik egyetlen darabra, ellentétben (valószínűleg) minden más

népköltészeti műfajjal? Miért oly kivételesen ritka az egy bölcsődalnál nagyobb repertoár? Milyen ok vagy körülmény fékezheti az egyéni bölcsődal-repertoár növekedését?

Ezt az okot minden bizonnyal egy lélektani megnyilvánulásban, a reflexben kell keresnünk. A gyermek elaltatásához mindig egy és ugyanaz a bölcsődal szükséges, hogy az álom gyorsan és biztosan bekövetkezzék; a bölcsődalok cserélgetése elalvás helyett a gyermeket ébren tartaná.² Érdeemes volna egyszer felmérni, hogy ezt a törvényszerűséget az édesanyák hány százalékának sikerült saját gyakorlatában megéreznie vagy tudatosítania, az egyetlen bölcsődalra korlátozódó repertoár 90%-os többsége azonban másféle indoklást aligha kíván vagy enged.

A rovat tanulságait ismétlések elkerülése végett nem részletezzük, mert a „nem tud” rovat negatív számadatainak pozitív tükörképei; ott mindvégig párhuzamosan, illetőleg egymást kiegészítve hivatkoztunk rájuk. Az eredmény változatlan: ez a rovat is megerősíti, illetőleg véglegesíti az egész felmérésnek azt az általános tanulságát, hogy Magyardecsen a bölcsődal elsősorban a nők és az idősebbek műfaja.

2

Mivel a statisztikai felmérés közben az összes bölcsődalok lejegyzése magának a felmérésnek a gyors lebonyolítását és befejezését kockáztatta volna, a gyűjtést a felmérés után, ettől függetlenül folytattuk. A felmérést összesítő táblázat számadatai szerint elvben 313 lakostól egy-egy, 31-től kettő-négy bölcsődalt lehetett volna gyűjteni, gyakorlatilag azonban ezt az optimális mennyiséget nem tudtuk kimeríteni. Gyűjtésünk összesen 147 bölcsődalt tartalmaz;³ az alábbiakban ezt az anyagot igyekszünk rendszerezni és bemutatni.

A rendszerezés első eredménye: a bölcsődalok némelyike különböző adatközlőknél szóról szóra azonos. Ha egy ilyen többször ismétlődő bölcsődalt egyetlen változatnak tekintenénk, hibás módon lefokoznók ama szövegek sorába, amelyek valóban csak egyszer kerültek elő a faluban — azaz eltékoznánk egy alapvető folklorisztikai jelentéget vagy tényt: a gyakoriságot. Nos, a változatlanul ismétlődő bölcsődal gyakoriságát a dalszöveg végén zárójelben számmal és szorzójellel, vagyis „gyakorisági mutató”-val rögzítettük.

Más tanulság: több esetben a változatok szövege csak egy-egy sorban, esetleg félsorban tér el egymástól. Ilyenkor helykímélés és könyv-

² Az esti mesemondásnak hasonlóan altató szerepéről és hatásáról adtunk hírt havasi erdőkutatók köréből: „A meseszó a hallgatók egy részének igazi altató volt. Mihelyt csend lett, és a mesemondó egyenletesen beszélni kezdett, nyomban álomba merültek, mint a templomban a prédikációra.” *Kurcsi Minya havasi mesemondó*. Buk. 1969, 19.

³ A magyardecsei bölcsődal-gyűjtések leltári számokkal és a gyűjtő(k) nevével a Babeş—Bolyai Egyetem Társadalomtudományi Központja Folklór Osztályának archívumában a következők: 08800. sz. Joó Ferenc és Joó Tamás; 08801. sz. Faragó József; 08802. sz. Daróczi János; 08803. sz. Joó Katalin; 08804. sz. Nagy Gyöngyi; 08805. sz. Dénes Jenő és Kerekes János; 09683. sz. Joó Ferenc; 09776. sz. Dénes Klára; 09777. sz. Márton János.

nyebb áttekintés végett a szóról szóra ismétlődő sorok helyére második-harmadik alkalommal három pontot írtunk. Ahol tehát a bölcsődal szövegében három pont van, ott a pontok helyére az előtte kipontozás nélkül közölt teljes szöveg megfelelő részét kell olvasni.

Van három olyan szövegpárunk is, amelyeket csak egymás nyelvi, nem pedig folklórisztikai változatának tekinthetünk: a 8. bölcsődalban az egyik adatközlő *áppát*, a másik ehelyett *tátát* mondott; a 48.-ban és a 49.-ben az egyik használta, a másik nem a *hogy* kötőszót, illetőleg a főnév előtt a határozott névelőt. Ezeknek a kizárólag nyelvi értékű különbségeknek nem adtunk önálló sorszámokat, hanem zárójel mutatja, hogy egyszer a zárójelen belüli, máskor az azon kívüli változat hangzott el.

A fenti összevonások után a 147 lejegyzett szöveg majd egyharmadára, 58-ra csökkent. Az 58 közül 19 (kissé kikerekítve 32%) mellett gyakorisági mutatót látunk, vagyis ezek — szóról szóra megismételve — a sorszámozásnál sokkal többször: összesen 108 alkalommal kerültek elő a faluban. Az ismétlések száma 2-től 49-ig váltakozik: a 33. bölcsődal a maga 49 szó szerinti ismétlődésével a magyardécei repertoárban messze kiugróan a leggyakoribb és leghangzóbb változat.

A 19 ismétlődő szöveggel szemben 39 mellett (68%) nincs gyakorisági mutató: ezek mindenike egyedi változat, csak egyszer-ször került lejegyzésre.

108 alkalommal ismétlődő 19 szöveg és egyszer-ször elhangzó 39 szöveg: összevetésre alkalmas hasonló adatok nélkül nem tudjuk megállapítani, hogy ez az arány Magyardécsén a műfajnak nagymérvű vagy kismérvű, erős vagy gyenge variálódását mutatja-e, alább azonban, a két főtípust szembesítve, már alkalmunk lesz valamelyes megfigyelésre. A falu bölcsődal-repertoárját ugyanis több csoportra osztottuk, s az élre az I. és II. szövegtípust helyeztük.

Az I. típust „malmos”-nak nevezhetnők, mert legáltalánosabb tartalma szerint a kisgyermek apja vagy anyja a malomba megy lisztért, hogy a kicsinek kenyeret süssenek. Helyi típusnak is mondhatnók, mert a népköltési kiadványokban tallózva úgy találtuk, hogy a magyar folklórban nem általános. „Helyi” típuson nyilvánvalóan nemcsak magyardéceit értünk: további gyűjtésekkel lehetne megállapítani, hogy honossága a környéken vagy szerte Erdélyben meddig terjed.

A II. a „tentés” típus, mert (a mi anyagunkban a 42. részletét kivéve) mindig a *Tente*, *baba*, *tente* altatóformulával kezdődik; összes verziói ebből fejlődnek tovább.⁴ Az I. helyi típussal szemben egyszer-ször általános típusnak is tekinthető, mert a kiadványok tanúsága szerint a magyar folklórban mindenütt honosnak látszik.

A helyi meg az általános típus súlya a repertoárban érdekes különbséget mutat. Az I.-nek 32 változata van, a II.-nak (33—44) mindössze 11, ha tehát a gyakoriságot figyelmen kívül hagynók, a helyi típus szinte háromszoros fölényt mutatna az általánossal szemben. Csakhogy az I.

⁴ Az altatóformula a magyardécei repertoárban a helyi típus 31—32. változatába is behatolt; ez a két szöveg tehát általános kezdőformulájú helyi típusnak minősíthető.

típus 32 változata közül mindössze hét mellett, a II. 11 változata közül viszont már nyolc mellett van gyakorisági mutató: az előbbinek 22, az utóbbinak 73%-a ismétlődik szó szerint. A gyakorisági mutatókat besorozva, a helyi típus 44, az általános 85 adatközlőtől került elő a gyűjtés során: az utóbbinak szinte kétszer nagyobb a forgalmi értéke, mint az előbbinek. Összegezve: a helyi bölcsődal-típusnak háromszor több a szövegváltozata, mint az általánosnak, az általános típus egyharmadnyi változatát viszont kétszer oly gyakran éneklük, mint a helyinek a háromszor több változatát.

Ezek után nyilvánvaló, hogy egy folklóralkotás szövegváltozatainak sokasága nem bizonyítja elhangzásuk gyakoriságát: e két tényező bizonyára lehet egymással egyenes, de lehet fordított arányban is, miként a magyardécsei bölcsődalok tanúsítják. Nincs olyan népköltési gyűjteményünk, amely gyakorisági mutatókat közölne:⁵ a közismert alkotások egyenrangúan sorakoznak bennük a legritkábbakkal, a közösségi használatban letisztult formák az egyedi változatokkal, sőt a kiugró, különleges, véletlen esetekkel, hibás, csonkabonka és torz képződményekkel. Csakis a gyakorisági mutatók képesek mindezek közt mennyiségi és minőségi rendet teremteni, mindeniket a maga megfelelő helyére utalni — ezért a gyakorisági vizsgálatok fontosságát a folklorisztikában nem győzzük eléggé hangsúlyozni.

Visszatérve a magyardécsei anyagra, az I. típus a maga 32 szövegváltozatával, de csak maximum 5 ismétlésig terjedő hét gyakorisági mutatójával szüntelen szövegmozgást: az egyéni változatok sokaságát és a közösségi használatban állandósult szövegek ritkaságát mutatja. A II. típus viszont a maga 11 változatával, de 49-es rekord-ismétlésig terjedő nyolc gyakorisági mutatójával az egyéni változatok ritkaságáról és a kikristályosodott szövegek túlnyomó többségéről tanúskodik. A magyardécsei folklórban tehát a helyi bölcsődal-típus alakulóban, fejlődőben van, az általános típus kialakult és megszilárdult; az első gazdagabb, a második népszerűbb. A helyi azért gazdagabb, mert még alakulóban van, az általános pedig azért népszerűbb, mert már megszilárdult. Alakulóban levő helyi népköltési alkotás csak úgy válhat általánossá, hogy egymásra torlódó változatainak tömegéből a közösségi használat során fokozatosan kiemelkedik és megszilárdul az az egy vagy egynéhány szöveg, amely minőségileg alkalmas a tovaterjedésre.

Az I. és II. főtípushoz viszonyítva a magyardécsei bölcsődal-repertoár további csoportjai mind mennyiségükben, mind gyakoriságukban sokkal szerényebbek:

A III. csoportba (45—49) soroltuk azokat a valószínűleg népi eredetű és jellegű bölcsődalokat, amelyek az I. és II. típus mellett a faluban

⁵ A balladatípusok gyakoriságának vizsgálatát elméletileg Albert Ernő gyűjteményében érintettük: *Háromszéki népballadák*. Faragó József bevezetőjével és jegyzeteivel. Buk. 1973, 24—25. Részletes adatokat tartalmaz két tanulmány: Faragó József — Ráduly János: *A népballadák egy romániai magyar falu mai köztudatában*. Ethn. LXXXI (1970), 504—513. és Faragó József: *A vitéz és a kegyes magyardécsei népballadája*. Igaz Szó XIX (1971), 6. sz. 915—924. Újabb adatok és szempontok Ráduly János gyűjteményében: *Kibédi népballadák*. Buk. 1975, 10—11. és 16—19.

még előkerültek.⁶ Számuk mindössze 5, de három (vagyis 60%) után 2-ig terjedő gyakorisági mutatóval: átlagban ez a csoport is szilárdabb szövegformákat képvisel, mint a helyi típus.

A IV. csoport (50—54) nem népi eredetű: bizonyosan az óvoda és iskola útján, illetőleg a műköltészetből folklorizálódott 5 szöveg, csak egynek van közülük 2-es gyakorisági mutatója; a többi egyedi változat. Eredetükkel itt nem foglalkozunk.

Végül az V. csoportba (55—58) azokat a népi eredetű és jellegű bölcsődalokat soroltuk, amelyek részben más népköltészeti műfajokkal kontaminálódtak (55. hintáztató+bölcsődal, 56. népdal+bölcsődal),⁷ részben más műfajúak, de énekeseik gyakorlatában bölcsődal-funkciót nyertek (57. keserves, 58. a *Leányanya siralma* c. balladás dal részlete).

Az összegyűjtött repertoár a vázolt rendben a következő:

I. típus (1—32)

1. Sír a buba, nincsen popa,
Elment áppá a malomba.

(5×) | 9. Bújj el, buba, nincsen popa ... |
| 2. Aludj, buba, nincsen popa,
Elment apád a malomba,
Hazajün a vacsorára. (2×) | 10. Aludj, buba, nincsen popa,
Elment apád a malomba,
Öröl lisztet, süt pogácsát,
Amit édesanyád csinált. |
| 3. ...majd vacsorára. | 11. Bújj el, bújj el, kicsi buba,
Elment tátá a malomba ... |
| 4. Aludj, aludj, kicsi buba,
Elment áppá a malomba,
Hazajün majd karácsonra. | 12. Aludjál el, kicsi buba,
Elment áppá a malomba,
Hoz majd lisztet, sült pogácsát,
Amit édesmamád csinált. |
| 5. Aludj, buba, nincsen papa,
Elment apád a malomba.
Hoz ő nekünk fejír lisztet,
Abból sütünk lágy kenyeret. | 13. Aludj, aludj, kicsi buba,
Elment apád a malomba,
Hozzon neked sült pogácsát,
Amit édesanyád csinált. |
| 6. Aludj, buba, aludjál,
Elment apád a malomba,
Hozzon neked fehér lisztet,
Süssön neked jó kenyeret. | 14. ...Elment apád a városba... |
| 7. Aludj, aludj, kicsi baba,
Elment áppá a malomba,
Hozzon neked fehér popát,
Etesse meg kicsi fiát. | 15. Bújj el, buba, nincsen pupa,
Elment áppá a malomba,
Hoz neked egy kicsi fát,
Megverjük a nagyapát. |
| 8. Bújj el, bújj el, kicsi buba,
Elment áppá (tátá) a malom-
ba,
S hoz neked egy kicsi popát,
Amit édesanyád csinált.

(2×) | 16. Aludj, buba, nincsen papa,
Elment ányá a malomba. |
| | 17. Beli, beli, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Hazajön majd karácsonyba,
Hazajön majd karácsonyba.

(2×) |
| | 18. Bújj el, bújj el, kicsi buba, |

⁶ Fogalmazásunkból nem következik, hogy a II. típust is népi eredetűnek tekintjük. Ha a típus magja talán nem, de számos verziója és változata kétségtelenül óvodai-iskolai szöveg.

⁷ Még egy kontamináció a repertoárban: 26. bölcsődal + keserves.

- Elment anyád a malomba,
Hazajön majd féliccaka.
Bújj el, bújj el, kicsi buba,
Elaludjál, elnyugodjál,
Szép álmokról álmodozzál.
19. Bújj el, bújj el, kicsi buba,
Elment ányá a malomba,
Hazajön majd vacsorára,
Hoz ő neked édes málét,
Ringó bölcsőt, tejes málét.
20. Beli, beli, kicsi buba...
21. ...Hazajön majd vasárnap-
ra...
22. Aludj, buba, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Hoz málét a gyermekeknek,
Aludj, aludj, kicsi buba.
23. Hájtá, buba, nincsen popa,
Elment ányá a malomba,
Hozzon neked friss popát,
Annak megeszed a belit, ha-
ját.
24. Bújj el, buba, nincsen popa,
Elment anyád a malomba.
Hoz neked puha kenyeret,
Édes tejet, zsemlebelet.
25. Bújj el, buba, nincsen popa,
Elment anyád a malomba,
Hoz neked pogácsát
S kicsi-kicsi malackát.
26. Aludj, buba, nincsen popa,
Elment ányá a malomba,
Onnat hoz egy tarisznyával,
Megesszük azt Katicával.
Édes volt az anyám teje,
Keserű a más kenye-
re.
27. Bújj el, buba, nincsen popa,
Elment ányá a malomba,
Hazajű majd vacsorára,
Hoz majd neked kis zsák
lisztet,
Abból süt majd cipósültet.
28. Bújj el, bújj el, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Hozzon haza egy tere
lisztet,
Miből süt majd puha kenye-
ret. (2×)
29. Aludj, aludj, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Hogy hozzon egy kicsi lisz-
tet,
Süssön egy kis meleg cipót. (2×)
30. Aludj, buba, nincsen popa,
Elment ányá a malomba,
Hozzon lisztet, süssünk po-
pát,
Aludj, buba, aludjál.
31. Tente, tente, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Őröljön egy kicsi lisztet,
Hazajön majd vacsorára.
32. Tente, tente, kicsi buba,
Elment anyád a malomba,
Őröljenek kicsi popát,
Legyen mit egyék édesapád. (4×)
- II. típus (33—44)**
33. Tente, baba, tente,
Eljött már az este. (49×)
34. ...Itt van már az este. (3×)
35. Tente, baba, tente,
Itt van már az este,
Jó anyácskád altat,
Dalocskával ringat. (6×)
36. Tente, baba, tente,
Itt van már az este,
Ragyognak már szépen
Csillagok az égen. (4×)
37. ...Köszönetnek szépen...
38. Tente, baba, tente,
Itt van már az este,
Aludj, aludj, piciny bimbó,
A szemedet hunyd be.
Álmodj a rózsáról,
Rózsa bimbójáról,
Angyaloknak kis serege
Piciny hintójáról. (3×)
39. Tente, baba, tente,
Itt van már az este,
Aludj, aludj, piciny buba,
Álmodj a rózsákról,
Angyaloknak szép serege
Piciny hintójáról. (2×)

40. Tente, baba, tente,
Itt van már az este,
Nyuszika is alszik,
Este van a fáluba,
Esti harang hallszik.

41. Tente, babám, tente,
Itt van már az este,
Aludjál, kis babám,
Csókol a kismadár.

42. Álmodjál, kis babám,
Csókol a kismadár. (2×)

43. Tente, baba, tente,
A szemedet hunyd be,
Alszik a kis cica,
Gyurica, Katica. (12×)

44. Tente, baba, tente,
Aludj, szívem gyöngye,
Nem hallod, hogy szól a ha-
rang,
Kis szemedet hunyd be.

Hogyha jön a szép est,
Ülj be a hintódba,
Fel ne ébredj, kora reggel
Szól a toronyóra.

III. csoport (45—49)

45. Esteledik, alkonyodik,
A kis baba álmosodik. (2×)

46. Szürküldik, esteledik,
Kicsi baba álmosodik.

47. Aludj, buba, aludjál,
Mindig szépet álmodjál.

48. Aludj, aludj, kicsi buba,
(hogy) Nagyot nőj, mint je-
genyefa. (2×)

49. ...Nagyra nőj, mint (a) je-
genyefa. (2×)

IV. csoport (50—54)

50. Így alszik a kisbaba,
Így ringatja anyuka,
Tolongatja a kocsit,
Míg a baba elalszik. (2×)

51. Aludjál el, te drága gyermek,
Az egész világot neked ígé-
rem.

Szálljon rád álom szép rózsá-
szálon,
Szenderülj el, szép virágom.

52. Delelőre lenyugszom
Cifra kis bundámra,
Nincs nálamnál nagyobb úr
Az egész világba.
Kis báránkám mellém fek-
szik,

Szundikálunk sötét estig,
Jó éjszakát kívánok
Egész reggelig.

53. Nyugszik minden csende-
sen,

Csak a szellő jár-kel,
Titkos hangon beszélget
A fák levelével.
A rózsák közt ellebeg,
Édes hangon így rebeg:
Jó éjszakát, jó éjt,
Szép álmokat.

54. Tente, szépen,
Lelkem, drága vérem,
Halkan, híven ringat
Anyakéz.

Csöndes, édes
Álmod légyen,
Messze szálljon tőled
Baj és vész.

V. csoport (55—58)

55. Hinta, balinta,
Bölcsőben van Katica.

56. Tennap vótam zabaratni,
El kéne menjek kötözni,
Aludj, Danika fiam, aludj.

57. Siralmas anyának siralmas
gyermek,
Beteg lett a gyermek, sírdó-
gál mellette.

58. Ez a kislány a kötényét
varrja,
Fél lábával a bölcsőt rin-
gatja.
Aludj, aludj, forró szerelem
virága,
Szerелеmből jöttél a világra.